

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

**АНАЛИЗ НА ДАННИТЕ ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА СПОНГИФОРМНАТА
ЕНЦЕФАЛОПАТИЯ ПО ГОВЕДАТА (СЕГ) В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ НА ЕС И В
ОСТАНАЛАТА ЧАСТ НА СВЕТА ЗА ПЕРИОДА 1987- 2012 Г.***

В края на 70-те години в английските екарисажи е въведена технология с по-ниска температура на обезвреждане, а в стартерните смески за телета е добавяно месокостно брашно. При изпращането на умрелите говеда в екарисаж се осъществява многократно рециклиране и концентриране на патогенния агент, който се адаптира към новия вид животни (говеда) и през 1986 г се появяват първите случаи на „луда крава“. Освен при говедата СЕГ е установена при домашни котки, пантери, пуми, оцелоти и други хищници в зоологически градини. През февруари 1996 г се появяват данни за 12 заболели млади хора на възраст от 27 до 35 години. До този момент се твърдеше, че причинителят не е патогенен за хората и месото от говеда от Англия и Ирландия е безопасно.

Счита се, че при масивното хранене с месокостно брашно, в отделни телета прионите преминават през чревната стена, продуцират нови приони в макрофагите на пайеровите плаки на илеума и от там преминават в ретикулоендотелната система. След инкубационен период от около 5 години инфекциозният агент достига до ЦНС. В нервните клетки се индуцират нови приони, които агрегират в цитоплазмата и предизвикват спонгиформна (гъбовидна) дегенерация (*Хараламбиев, 2002*).

През 2012 г в държавите членки на ЕС са изследвани за СЕГ 4 785 112 говеда. Установени са само 18 положителни говеда (37 322 през 1992 г). От тези 18 случая 11 са класическа форма на СЕГ, 1 случай е Н тип атипична форма и 6 случая са L тип атипична форма.

След установяването на СЕГ през 1987 г (422 случая) най-много засегнати говеда са установени през 1992 г - 37 381, след което благодарение на взетите мерки те бързо намаляват - през 2001 - 2 170, 2002 - 2 131, 2003 г - 1 376, 2004 - 875, 2005 - 561, 2006 - 320, 2007- 175, 2008- 125, 2009- 67, 2010- 45, 2011- 28 , 2012- 18 (табл. 1 и табл. 2). Наблюдава се ежегодно от 10% до 50% намаление на случаите. На *табл. 1* са представени броя на случаите на СЕГ по държави в Европа за периода 1987 - 2012 г и в света за периода 1987 - 2006 г. За 25 г в Европа са установени 190 154 случая, от които 184 633 в Обединеното кралство. С много по-малък брой случаи следват Ирландия - 1 650, Португалия - 1090, Франция - 1025, Испания - 810, Швейцария - 467, Германия 419, Италия - 148, Белгия - 133, Холандия - 88, Чехия - 30, Дания и Словакия по 16, Австрия и Словакия по 8, Люксембург 3, Лихтенщайн - 2, Финландия, Швеция и Гърция по 1 случай. Извън Европа СЕГ е установена

в Япония - 36 случая, Канада - 19, САЩ - 4, Бразилия и Израел по 1 случай. В България, където лабораторни изследвания се правят от 2003 г това заболяване не е установено.

От данните на *табл. 3* се вижда, че 12 от общо 18 положителни говеда през 2012 г са над 12 години, а останалите над 6 години, което е много добър показател. Освен ежегодното непрекъснато намаляване на броя на случаите се наблюдава ясна тенденция за увеличаване възрастта на засегнатите говеда. Най-много заразени говеда са установени през периода 2001 - 2012. Те са родени от 1993 до 1996 г- съответно по години 968, 1577, 1903 и 890 животни (*табл. 4*).

Посочените в доклада на Комисията данни дават основание да се направи извода, че СЕГ може да бъде ликвидирана в близките 5 - 6 години. Проблем обаче създават атипичните форми - повече от една трета от общия брой на случаите през 2012 г. Във Франция за периода 2001 - 2012 г са установени 32 положителни случая, от които 27 са атипични, а 3 от 6-те случая в Испания през 2012 г също са такива. В Обединеното кралство и трите случая през 2012 г са атипични. Все още не е ясно дали тези форми могат да заразяват говеда и хора. Ако това е така не е ясен механизмът на предаване на инфекциозния агент. Има хипотези, че тези форми възникват спонтанно и не са заразни, което не е доказано.

Друг проблем е заболяването скрейпи причинявано от роден инфекциозен агент, което през 2012 г е установено в 17 европейски държави, включително и в България (4 случая). По брой на установените случаи на скрейпи при овцете на първо и трето място са две съседни на България държави - Гърция и Румъния, съответно с 570 и 114 случая. Данните от генотипизирането на овце в тези две страни показва, че отглежданите породи са в голяма степен слабо устойчиви от заразяване със скрейпи.

** Report on the monitoring and testing of ruminants for the presence of BSE in the EU in 2012, European Commission, Health and Consumers Protection Directorate, 5 September 2013*

Хараламбиев Х., Вируси по животните, „Пандора“, Хасково, 2002, 150 с.

Изготвили:

Проф. д-р Бойко Ликов

Емил Симеонов

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

20.9.2013

EU	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total	
Belgique/België											1	6	3	9	46	38	15	11	2	2							133	
Česká Republika															2	2	4	7	8	3	2		2				30	
Danmark						1								1	6	3	2	1	1				1				16	
Deutschland						1		3			2			7	125	106	54	65	32	16	4	2	2				419	
Eesti																											0	
Ellas															1												1	
Espana														2	83	134	173	138	103	68	40	25	18	13	7	6	810	
France					5		1	4	3	12	6	18	31	162	277	240	138	54	31	8	8	8	10	5	3	1	1,025	
Ireland			15	14	17	18	16	19	16	74	80	83	95	149	246	331	185	121	69	38	25	22	9	2	3	3	1,650	
Italia							2								50	36	31	8	8	7	2	1	2		1	148		
Kypros																											0	
Latvija																											0	
Lietuva																											0	
Luxembourg											1					1			1								3	
Magyarország																											0	
Malta																											0	
Nederland											2	2	2	2	20	24	19	6	3	2	2	1		3			88	
Österreich															1				2	2	1		2				8	
Polska																											0	
Portugal			1	1	1	1	3	12	15	31	30	127	159	150	113	86	133	91	51	33	14	18	8	6	5	2	1,090	
Slovenija															1	1	1	2	1	1	1						8	
Slovensko																	2	7	3		2	1		1			16	
Suomi/Finland															1												1	
Sverige																				1							1	
United Kingdom	442	2 514	7 228	14 407	25 359	37 301	35 090	24 436	14 562	8 149	4 393	3 235	2 301	1 441	1 198	1 125	614	343	226	129	65	42	11	11	8	3	184,633	
Total EU	442	2 514	7 243	14 422	25 382	37 322	35 110	24 476	14 596	8 266	4 515	3 471	2 591	1 923	2 170	2 131	1 376	865	561	320	175	125	67	45	28	18	190,154	
Rest of the world	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Total	
Brazil																												
Canada						1								1	1	1	5											
Israel												1																
Japan											3	2	4	5	7	10												
Liechtenstein									2																			
Switzerland			2	8	15	29	64	68	45	38	14	50	33	42	24	21	3	3	3	5								
United States															1	1	1											
Total rest of world	0	0	0	2	8	15	30	64	68	45	38	16	50	33	45	27	27	9	12	21								

Таблица 1. Брой на случаите на СЕГ в света от установяването на заболяването.

Таблица 2. Брой положителни случаи на СЕГ в държавите членки след 2000 г.

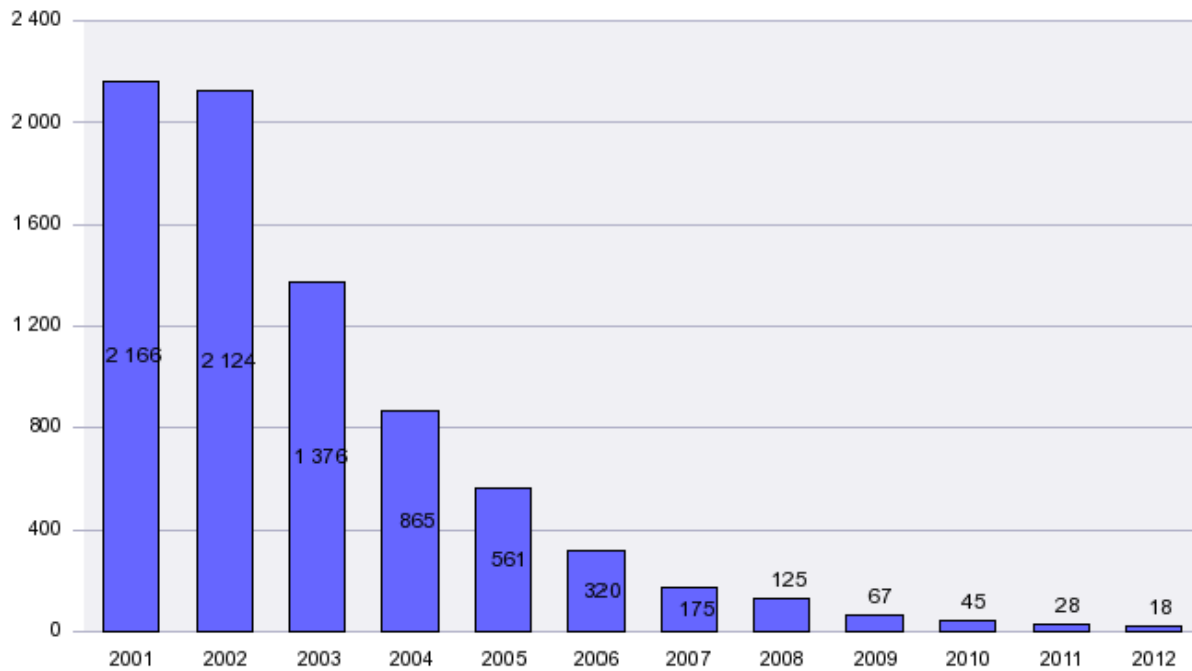

Таблица 3. Установени случаи на СЕГ през 2012 г според възрастта на засегнатите говеда.

	Age (years old)	6	7	8	12	>12
	Age group (months)	72-83	84-95	96-107	144-155	> 155
España	No of cases		1		1	4
France	No of cases				1	
Ireland	No of cases					3
Polska	No of cases	1		1		1
Portugal	No of cases					2
United Kingdom	No of cases	1				2
EU 28		2	1	1	2	12

No of cases	<1990	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Unknown	Total
Belgique/België	1		3	4	2	16	28	41	17	3										115
Ceská Republika							4	3	3	2	3	12	1		1	1				30
Danmark		1			1		1	7	2	2										14
Deutschland	1	2	2	2	3	15	84	135	44	34	54	28	2							406
Ellas								1												1
España	12	5	1	8	38	41	101	117	158	140	86	78	4	2		1	2			794
France	4	4	5	13	66	186	303	92	43	17	11	6	2		1					753
Ireland	23	17	29	45	117	197	402	182	17	7	8	6	5	2	3	1				1061
Italia	3		1	4	4	14	27	53	27	4	5	2	1							145
Luxembourg								1					1							2
Nederland	1		2	2	1	5	7	33	14	6	3	4	1							79
Österreich				1	1	1	1	2	1			1								8
Polska		1		3	1	5	9	12	6	6	12	9	3	1	2	2	2			74
Portugal	10	10	4	14	91	116	70	87	84	50	14	2	1	1				2		556
Slovenija							1	1		1	1	4								8
Slovensko			1				9	4	1		1	5	5	1						27
Suomi/Finland							1													1
Sverige						1														1
United Kingdom	266	108	207	389	643	980	855	119	58	53	37	16	8	8	5	2	1	1	5	3760
Total	321	148	255	485	968	1577	1903	890	475	325	235	173	34	15	11	8	4	1	7	7835

Таблица 4. Брой случаи на СЕГ, установени от 2001 до 2012 г, според годината на раждане.